

Noordoost Brabant

Uitvoeringsprogramma Noordoost Brabant

Mei 2010

Noordoost Brabant

Inhoudsopgave

1.	Regionale samenwerking.....	1
1.1	MIRT Gebiedsagenda	1
1.2	Thema's	1
1.3	Projecten en programma's	2
2.	Gebiedsagenda Brabant	3
2.1	A2-as	4
2.2	As Waalwijk - 's-Hertogenbosch - Nijmegen	4
2.2.1	Gebiedsversterking Waalwijk – 's-Hertogenbosch: oostelijke Langstraat	5
2.2.2	Gebiedsontwikkeling As 's-Hertogenbosch – Nijmegen	5
2.2.3	Versterking Food – Farma – Health Cluster	5
2.2.4	Wateropgave	6
2.3	Oost Brabant	6
2.3.1	Gebiedsontwikkeling As N279 / 's-Hertogenbosch – Helmond	6
2.3.2	MIRT onderzoek Toekomstig Landelijk Gebied	6
2.3.3	Bereikbaarheid	6
2.4	Gebiedsontwikkeling N65	6
3.	Identiteit van Noordoost Brabant	7
3.1	Branding van de regio	7
4.	Diversiteit in vestigingsmilieus	8
4.1	Topmilieu voor innovatieve bedrijvigheid.....	8
4.2	Multimodale bedrijventerreinen	9
4.3	Herstructurering	9
5.	Bereikbaarheid	10
5.1	Vervoer over water	10
5.2	Openbaar vervoer.....	10
5.3	Barrièrewerking hoofdinfrastructuur	10
6.	Vitaal landelijk gebied	12
6.1	Economie / werk in het landelijk gebied	12
6.2	Versterken groen/blauwe structuren	12
6.3	Toerisme, recreatie en cultuurhistorie	13
7.	Energie en duurzaamheid.....	14
7.1	Kaders	14
7.2	SWOT analyse duurzaamheidsprojecten.....	14
7.3	Biomassa	14

1. Regionale samenwerking

De gemeenten en de waterschappen in de regio Noordoost Brabant werken vrijwillig, maar niet vrijblijvend samen. Door samen te werken willen zij de binding met de regio versterken en de kwaliteit van het woon-, leef- en werkklimaat voor de burgers bevorderen. De regio heeft daartoe een perspectief op de toekomst opgesteld dat nu vertaald is in een uitvoeringsprogramma. De intergemeentelijke samenwerking is in eerste instantie gericht op de ruimtelijke en ruimtelijk-economische ambities voor de regio Noordoost Brabant, zoals neergelegd in het Regionaal Perspectief in opbouw. De samenwerking heeft een dynamisch karakter, dat wil zeggen dat er in de loop der tijd onderwerpen kunnen worden toegevoegd en afgevoerd. Dit streven hebben de gemeenten op 4 juni 2009 vastgelegd in een intentieverklaring die sindsdien bekend staat als het 'pact van de Ruwenberg'.

De regionale samenwerking in Noordoost Brabant steunt op een lichte overlegstructuur, aansluitend bij bestaande vormen van regionaal overleg. Deze overlegstructuur is opgenomen in een Bestuursconvenant dat op 2 juni 2010 ondertekend zal worden. Binnen de regio werken verschillende gemeenten al in kleiner verband samen. Initiatieven vanuit deze samenwerkingsverbanden kunnen de visievorming in Noordoost Brabant voeden en de uitvoeringskracht van regionale projecten versterken.

1.1 MIRT Gebiedsagenda

De regionale samenwerking is ook gericht op een effectieve belangenbehartiging bij andere overheden. Daarom is Noordoost Brabant partner aan de overlegtafel met het Rijk over het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport, oftewel het MIRT. De regio heeft een actieve inbreng geleverd bij het opstellen van de agenda van het MIRT voor Noordoost Brabant (Gebiedsagenda). Hierin hebben het Rijk, provincie en regio gedeelde thema's, integrale ruimtelijke opgaven en potentiële projecten van Rijk, provincie en regio geformuleerd voor de middellange termijn (tot circa 2030). De Gebiedsagenda bevat een overzicht van potentiële projecten die per gebiedsopgave geclusterd zijn in programma's. In het hoofdstuk Gebiedsagenda Brabant van dit uitvoeringsprogramma zijn de programma's en projecten weergegeven die voor de regio noordoost Brabant van belang zijn.

1.2 Thema's

De regionale samenwerking is gericht op het versterken van de regionale identiteit en het verdiepen van het Regionaal Perspectief in opbouw. De volgende vijf regionale thema's staan centraal:

1. Identiteit van Noordoost Brabant:

Noordoost Brabant een herkenbaar profiel geven en de regionale belangen gezamenlijk behartigen.

2. Diversiteit in vestigingsmilieus:

De kwaliteit van de bestaande vestigingsmilieus verbeteren en nieuwe vestigingsmilieus toevoegen, in het bijzonder voor de economische, innovatieve speerpunten van de regio.

3. Bereikbaarheid

De regio beter bereikbaar maken, vooral voor openbaar vervoer

4. Vitaal landelijk gebied

Het landelijk gebied vitaliseren door nieuwe duurzame en innovatieve landbouwwormen te zoeken, de kwaliteit van natuur en landschap te versterken en de toeristisch-recreatieve potenties te benutten.

5. Energie en duurzaamheid

Een groenere regio door bij de uitvoering van projecten voorop te lopen voor wat betreft de duurzaamheid, in het bijzonder als het gaat om energieopwekking.

1.3 Projecten en programma's

In dit uitvoeringsprogramma zijn per thema de regionale projecten en programma's benoemd die in het kader van dat thema door de regio uitgevoerd worden of zullen gaan worden. Deze programma's en projecten zijn uitverkoren uit een groot aantal voorstellen, dat vanuit de regio is aangedragen. De projectvoorstellen zijn gebundeld in een projectenboek, dat als bijlage bij dit uitvoeringsprogramma is gevoegd. Veel projectvoorstellen staan ook in het overzicht van programma's en projecten uit de Gebiedsagenda Brabant. Maar dat betekent nog niet dat de uitvoering daarvan nu gewaarborgd is. De regio zal hier initiatief moeten tonen.

Bij de selectie van programma's en projecten in dit uitvoeringsprogramma hebben de volgende overwegingen een rol gespeeld:

- Is het een onderwerp dat des regio's is, dat wil zeggen niet al door anderen wordt of moet worden opgepakt?
- Vraagt dit om extra inzet van de regio omdat er anders niets mee gebeurt?
- Kan dit in de regio op voldoende draagvlak rekenen?

Bij het bepalen van de prioriteit is van belang wat de structuurversterkende impact van het programma of project op de regio kan zijn en of het als bindmiddel kan fungeren. Ook praktische overwegingen als het aantal betrokken partners en de beschikbare inzet van bestuurders en medewerkers hebben een rol gespeeld.

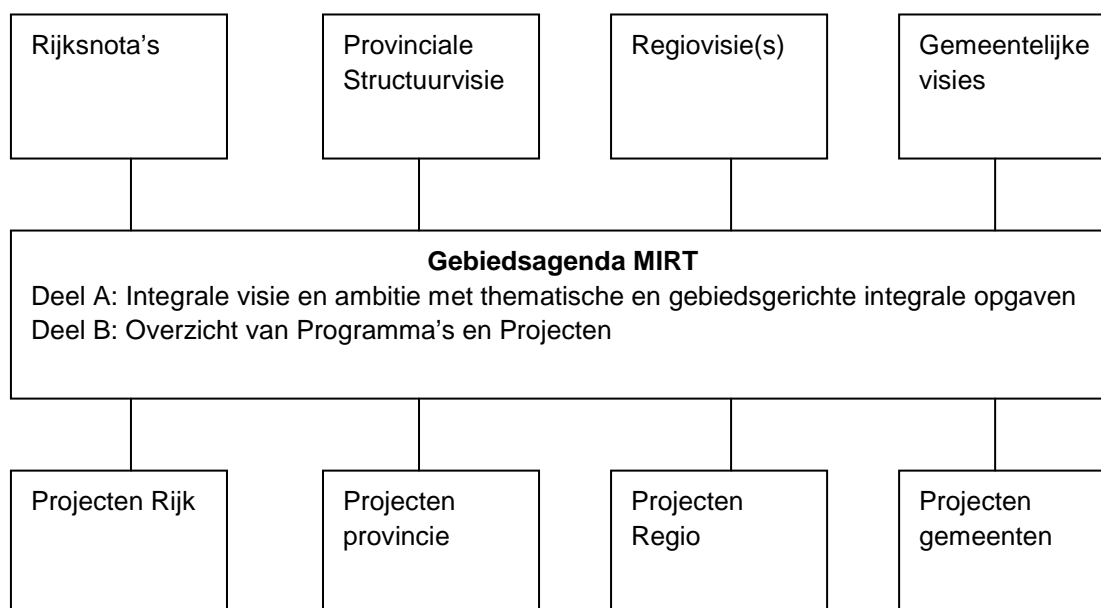
Elk thema wordt getrokken door een bestuurder uit de regio. Zijn taak is het om de projecten en programma's binnen het thema waar nodig aan te jagen, de voortgang te volgen en de samenhang te bewaken. Hiertoe roept de thematrekker een thema-overleg in het leven met de bestuurlijke trekkers van de projecten en programma's binnen het thema. Alle gemeenten en waterschappen in de regio kunnen deelnemen aan de thema-overleggen. Desgewenst kunnen ook maatschappelijke partners (ondernemers, onderwijsinstellingen, belangenorganisaties) uitgenodigd worden aan het thema-overleg deel nemen. Het thema-overleg heeft tot doel de samenhang tussen de projecten binnen dat thema te bewaren, de voortgang en evaluatie van die projecten te bewaken en kennis uit te wisselen. Het thema-overleg kan ook knelpunten en uitdagingen signaleren richting andere overheden en maatschappelijke organisaties. De ambtelijke ondersteuning van het thema-overleg is in principe afkomstig uit dezelfde organisatie als de thematrekker.

2. Gebiedsagenda Brabant

Bestuurlijke thematrekker: wethouder RO 's-Hertogenbosch

Ambtelijke themaduwer: J. Goris

De Gebiedsagenda Brabant vormt de gemeenschappelijke basis voor het halfjaarlijkse overleg tussen het rijk en haar regionale partners in Brabant. Het beschrijft de gedeelde visie, ambities, ruimtelijke opgaven en potentiële projecten van rijk en/of regio op het gebied van verstedelijking, mobiliteit, duurzaamheid, water, natuur en landschap in Brabant. De Gebiedsagenda Brabant is bedoeld om, op basis van integrale gebiedsopgaven, de samenwerking tussen de betrokken partners te structureren en de ruimtelijke investeringen van Rijk, provincie en regio goed op elkaar af te stemmen. De Gebiedsagenda bevat nadrukkelijk geen nieuwe visie maar is een doorvertaling van het nationale en regionale ruimtelijke beleid, zoals vastgelegd in nationale en regionale nota's en structuurvisies. Het Regioperspectief Noordoost Brabant in opbouw maakt daar deel van uit.

Figuur 1 Relaties tussen de Gebiedsagenda MIRT en het ruimtelijk beleid en de projecten van de diverse overheden

Deel A van de Gebiedsagenda is in het najaar van 2009 verschenen. De ambtelijke voorbereiding van deel B is onlangs afgerond. Op 15 juni 2010 organiseert de provincie een bijeenkomst voor de regio Noordoost Brabant. Aansluitend daarop legt de provincie de Gebiedsagenda (deel A en B) voor aan alle gemeenten en waterschappen met het verzoek om een eventuele reactie bij voorkeur via de regio's in te brengen. De provincie legt de Gebiedsagenda vervolgens nog voor aan de Provinciale Omgevingscommissie, de Statencommissie en de SER-Brabant. Na het verwerken van de resultaten uit de verschillende overleggen zal de Gebiedsagenda geagendeerd worden voor het bestuurlijke overleg met het Rijk in het najaar van 2010.

Noordoost Brabant

Figuur 2 Uitsnede van de kaart bij de Gebiedsagenda Brabant

In de regio Noordoost Brabant liggen drie, deels overlappende integrale gebiedsopgaven: de A2-as, de As Waalwijk – 's-Hertogenbosch – Nijmegen en het gebied Oost-Brabant. De gebiedsontwikkeling N65 maakt deel uit van de integrale gebiedsopgave Midden Brabant. Elke integrale gebiedsopgave projecten die geclusterd zijn binnen een aantal samenhangende programma's.

2.1 A2-as

Het ministerie van VROM fungeert ambtelijk als duwer voor de gehele A2-as. De verschillende onderdelen van het programma kennen verschillende trekkers:

1. *A2-zone als internationale economische ontwikkelas*

Rijk en regio willen voor de A2-zone van de Noordvleugel van de Randstad tot Maastricht/Luik een studie starten naar de internationale bereikbaarheid van de A2-zone in relatie tot de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de stedelijke concentraties op de lange termijn (2040).
Trekker: Eindhoven en Amsterdam

2. *Een robuuste structuur voor de ruimtelijke geleding van de A2-zone*

Rijk en regio willen voor de A2 zone een nader onderzoek doen naar het concept van de ladderstructuur als robuuste drager voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van deze zone.
Trekkers: 's-Hertogenbosch

3 *Het geleiden van de vervoersvraag*

Een nader onderzoek is nodig naar het geleiden van de vervoersvraag die ontstaat als de ruimtelijk-economische ontwikkelingen worden gestructureerd aan de hand van het ladderconcept.
Trekkers: ministerie V&W of provincie Noord Brabant

2.2 As Waalwijk - 's-Hertogenbosch - Nijmegen

Op deze as speelt een gecombineerde opgave, waarbij nieuwe verstedelijking optimaal wordt verweven met de aanwezige oost-west georiënteerde infrastructuur, en tegelijkertijd oplossingen worden gezocht voor knelpunten in de noord-zuid lopende water- en groenstructuren. In overleg met Gelderland is de agenda voor deze gecombineerde gebiedsopgave nader uitgewerkt. Op die agenda kunnen vier afzonderlijke onderwerpen onderscheiden worden:

1. Gebiedsontwikkeling Oostelijk Langstraat
2. Gebiedsontwikkeling As 's-Hertogenbosch – Nijmegen
3. Versterking Food – Farma – Health Cluster
4. Wateropgave

2.2.1 Gebiedsversterking Waalwijk – 's-Hertogenbosch: oostelijke Langstraat

In het gebied van Waalwijk tot 's-Hertogenbosch, beter bekend als 'de Oostelijke Langstraat', is sprake van drie lopende ruimtelijke ontwikkelingen die sterk met elkaar samenhangen:

- de Groene Rivier als bestuurlijk gekozen oplossing vanuit het Hoogwaterbeschermingsproject 's-Hertogenbosch;
- de Corridorstudie A59: het verbeteren van de bereikbaarheid (weg en OV);
- de Groene Delta: het verbeteren van de noord-zuid lopende groenblauwe structuren en de ecologische verbindingen en het verbinden van groengebieden in en rondom 's-Hertogenbosch.

Trekker: provincie Noord-Brabant

2.2.2 Gebiedsontwikkeling As 's-Hertogenbosch – Nijmegen

Samenhangende opgave op gebied van het versterken van woon- en werklocaties (verstedelijking), het faciliteren en reguleren van de vervoersvraag (water, spoor, weg) en het versterken van landschapsecologische zones. Onder dit programma vallen de volgende projecten:

- Studie spoorcorridor 's-Hertogenbosch – Nijmegen/Arnhem
- Studie doorstroming over de weg tussen 's-Hertogenbosch – Nijmegen (A59/A50 inclusief knelpunt knooppunt Paalgraven)
- Gebiedsontwikkeling Spoorzone 's-Hertogenbosch,
- Gebiedsontwikkeling 's-Hertogenbosch-Avenue2
- Gebiedsontwikkeling Spoorzone Oss
- Nieuwe werklandschappen (Land van Ooit, Autotron, Heesch-West)
- Binnenstedelijke bereikbaarheid van Oss en 's-Hertogenbosch
- Studie Fietssnelweg tussen Oss en 's-Hertogenbosch
- Versterken bestaande landschapsstructuur en kwaliteit van ecologische verbindingen en groene 'parels' zoals Maasheggen, Maasduinen, Maashorst in combinatie met bevorderen van toerisme en recreatie en benutten van mogelijkheden van cultuurhistorie en erfgoed.

Trekkers: diversen

2.2.3 Versterking Food – Farma – Health Cluster

Samenhangende opgave op nationaal en regionaal niveau om de relaties tussen de economische clusters op gebied van Food, Farma en Health te versterken, topmilieu's voor innovatieve bedrijvigheid en aantrekkelijke vestigingsmilieu's te creëren. Onder dit programma vallen de volgende projecten:

- Versterken van de economische netwerken en "triple-helix" tussen Wageningen – Arnhem/Nijmegen – 's-Hertogenbosch – Oss/Boxmeer – Eindhoven/Helmond
- Diversiteit in vestigingsmilieu's, topmilieu's voor innovatie, campusontwikkeling in 's-Hertogenbosch, Boxmeer, Oss en Nijmegen ("facility-sharing")
- Herstructurering bestaande bedrijventerreinen in o.a. 's-Hertogenbosch, Oss, Uden, Veghel

Trekkers: provincie Noord-Brabant en 's-Hertogenbosch

2.2.4 Wateropgave

Onder dit programma vallen de volgende projecten:

- Waterveiligheid langs de Maas (doorbraakvrije regio)
- Benutten van potenties op gebied van (water)recreatie, toerisme, cultuurhistorie, natuur en landschap aan de Maas
- Waterberging (regionaal systemen)
- Netwerk Havens en Multimodale knooppunten Waalwijk, 's-Hertogenbosch, Oss, Cuijk

Trekkers: Waterschap Aa en Maas, 5-sterrenregio en provincie Noord-Brabant

2.3 Oost Brabant

De gebiedsopgave voor Oost Brabant is vertaald in vier programma's:

1. Gebiedsontwikkeling As N279 / 's-Hertogenbosch – Helmond
2. MIRT onderzoek Toekomstig Landelijk Gebied
3. Bereikbaarheid
4. Versterking Kennisintensieve bedrijvigheid

Het vierde programma is uitgewerkt in de As Waalwijk – 's-Hertogenbosch – Nijmegen.

2.3.1 Gebiedsontwikkeling As N279 / 's-Hertogenbosch – Helmond

De gebiedsopgave behelst een combinatie van de ontwerpogave/herstructurering van de (oude) kanaalzones en de opwaardering van de N279. Deze as is een belangrijke vestigingszone voor met name de food-processingindustrie. De modernisering van de vaarroute en het wegverkeer (logistiek) gecombineerd met de versterking van groene landschappelijke zone van het rivierdal van de Aa vormt een duidelijke gebiedsopgave.

Trekkers: provincie Noord-Brabant en 's-Hertogenbosch

2.3.2 MIRT onderzoek Toekomstig Landelijk Gebied

Het ministerie van LNV onderzoekt in het kader van het MIRT onder meer de corridorverbindingen groene parels en bekenstructuur, duurzame energie uit agrarische productieprocessen, realisatie ecologische verbindingen en robuust natuurlijk watersysteem.

Trekker: ministerie LNV

2.3.3 Bereikbaarheid

Onder dit programma vallen:

- ontwikkeling multimodale knooppunten Cuijk, Os, Veghel en Helmond
- HOV studie Oost Brabant – Weeze
- Verkenning Oost – West verbinding A50 – A73
- Verkenning doorstroming Paalgraven – Ekkersrijt
- Opwaardering Maaslijn

Trekkers: provincie Noord-Brabant, Boxmeer/GGA NO-Brabant en provincie Limburg

2.4 Gebiedsontwikkeling N65

In dit programma is het voorstel opgenomen om op korte termijn een besluit te nemen tot een verkenning naar de N65 inclusief de problematiek bij Vught.

Trekker: Min V&W

3. Identiteit van Noordoost Brabant

Bestuurlijke thematrekker: stuurgroep onder voorzitterschap van de burgemeester van 's-Hertogenbosch

Ambtelijke themaduwer: programmamanager Noordoost Brabant

Noordoost Brabant is de regio van het 'maken' en de 'smaken'. Zijn inwoners combineren een hoog arbeidsethos met het vermogen te genieten van het 'goede leven'. De diversiteit, de menselijke maat en de vernieuwingsdrang verlenen de regio een herkenbaar profiel. Op basis van dit profiel wil de regio zich op beter de kaart zetten bij beslissers en bij een breed publiek. Door samen te werken profiteert de regio gecoördineerd en herkenbaar van de eigen kracht en de voordelen van de ligging nabij sterke regio's zoals de Brainport Zuidoost Brabant en Venlo, de regio Arnhem – Nijmegen en de noordvleugel van de Randstad.

Aan de eigen kracht van de regio dragen onder meer bij:

- Een sterke landbouw
- De maakindustrie in de voeding en gezondheid
- Aantrekkelijke aaneengesloten regionale en nationale landschappen omzoomd door beken en rivieren zoals de Maas
- Een dienstverlenende en culturele sector van nationale allure in de hoofdstad 's-Hertogenbosch
- Aantrekkelijke, lommerrijke dorpen waar het leven nog steeds goed is

Wij willen samen kansen pakken, kansen die de kwaliteit van leven in Brabant benadrukken, liefst nog verstevigen. En de benoeming van 's-Hertogenbosch tot "Hoofdstad van de Smaak 2010" aangrijpen om de regio op dit terrein te profileren.

3.1 Branding van de regio

De regio zal meer gezamenlijk naar buiten toe op moeten treden op basis van gedeelde opvattingen over het eigene van Noordoost Brabant. Middelen daarvoor zijn de *branding* van de regio en het behartigen van de regionale *public affairs*. Het jaarlijkse hoogtepunt is de Regiodag waar de regiopartners elkaar ontmoeten met onder meer de mogelijkheid zich te presenteren.

Bij dit thema spelen de burgemeesters een belangrijke rol, daarin ondersteund door de regiomanager. In het regioperspectief is een aanzet gegeven tot de identiteit van Noordoost Brabant en met de uitwerking van de projecten zal dat werkende weg verder vorm krijgen. De *branding* van de regio krijgt in eerste instantie vorm door middel van de regioprojecten. Dit sluit goed aan bij onze wens van een 'doe-samenwerking'.

4. Diversiteit in vestigingmilieus

Bestuurlijke thematrekker: As-50

Ambtelijke themaduwer: As-50

Noordoost Brabant is een krachtige economische regio die uitblinkt in vijf clusters van bedrijven, die worden aangeduid als de vijf sterren van de regionale economie:

- ★ Food
- ★ Machines en systemen
- ★ Logistiek
- ★ Zorg en farma
- ★ Toerisme en recreatie

Om zich te kunnen ontwikkelen hebben deze clusters van bedrijven behoefte aan een vestigingmilieu dat tegemoet komt aan hun specifieke wensen. Binnen het thema 'diversiteit in vestigingmilieus' wil de regio zich concentreren op het versterken van de kwaliteit van de bedrijventerreinen met een bovenregionale betekenis. Daarbij wordt enerzijds gezocht naar focus voor de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen en anderzijds naar gemeenschappelijke mogelijkheden om bestaande bedrijventerreinen optimaal (en dus ook duurzaam) te herstructureren.

Bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen focussen we ons bij de uit te voeren projecten/activiteiten op de volgende, specifieke terreintypen:

1. Topmilieus voor innovatieve bedrijvigheid
2. Multimodale bedrijventerreinen

We zijn van mening dat we als regio Noordoost Brabant ons bij de bedoelde 'topmilieus' onderscheiden van andere gebieden via het (verbindende) cluster "Food, Health en Farma". Verder loopt er nog een haalbaarheidsonderzoek om vast te stellen of het metaal-/non ferrocluster rond Heusden aanknopingspunten biedt voor profilering van de regio.

4.1 Topmilieus voor innovatieve bedrijvigheid

Op het gebied van *health, food & farma* heeft Noordoost Brabant veel te bieden. Wij willen deze gunstige uitgangspositie benutten door de ontwikkelingen binnen de regio strategische op elkaar af te stemmen. Lopende initiatieven zijn 'Zorgpark Uden', farma-clustering in Oss, 'Health Campus Boxmeer' en 'food & health campus Willemspoort' in 's-Hertogenbosch. Deze initiatieven moeten krachtig gestimuleerd worden, omdat ze een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het behoud van (stuwende) bedrijvigheid in de regio. De 5-Sterrenregio speelt hierin een aanjaagrol, zowel wat betreft het ontwikkelen van een regionale visie als het tot uitvoering brengen van projecten.

Het gaat hier om hoogwaardige, onderscheidende werklocaties, veelal in de vorm van een campus waar onderlinge kennisuitwisseling tussen de 'bewoners' centraal staat, met als centrale doel het stimuleren en versnellen van innovatie, in een bepaalde markt of expertisegebied. De 'food & health campus Willemspoort' is onlangs in een landelijke studie van het ministerie van EZ gekwalificeerd als 'potentieel van nationaal belang'. De regio Noordoost Brabant zou hierbij kunnen aanhaken door de initiatieven in de regio te presenteren onder een overkoepelend beeldmerk met Willemspoort als centrale locatie. Samen hebben de initiatieven in de regio een meerwaarde die de kans op realisatie

van de afzonderlijke initiatieven vergroot. De afzonderlijke specialisaties van de topmilieus verlenen elke locatie zijn eigen identiteit. De onderling verbindingen maken koppeling van lokale netwerken, facility sharing, gezamenlijke promotie en een gezamenlijke open innovatie supportstructuur mogelijk.

4.2 Multimodale bedrijventerreinen

Logistiek is een van de sterren van de regionale economie in Noordoost Brabant. Voor de logistieke sector is de beschikbaarheid van goed ontsloten bedrijventerreinen met uitstekende logistieke faciliteiten van levensbelang. We willen de behoefte van logistieke bedrijven aan ondersteunende voorzieningen onderzoeken. In Noordoost Brabant richten we ons specifiek op de bedrijventerreinen die ook ontsloten zijn via het water, de zogenaamde natte terreinen. We willen een goed beeld hebben van de vraag uit de markt naar en het aanbod van natte terreinen.

4.3 Herstructurering

Voor verdere activiteiten op het terrein van herstructurering nemen wij als vertrekpunt de inventarisatie, die zojuist door de provincie is verstuurd. Noordoost Brabant zal de 'eigen' opgave vaststellen en gezamenlijk prioritering aanbrengen op basis van algemeen geldende criteria als 'aantal arbeidsplaatsen e.d.', maar ook hierbij betrekken in hoeverre herstructurering bijdraagt aan het versterken van natte en logistieke bedrijventerreinen (als verbijzondering van multimodale terreinen). Om de regionale economie goed te laten functioneren dienen op regionaal niveau inspanningen te worden geleverd om ook voor Nimby-bedrijven een aanvaardbare plaats te vinden.

5. Bereikbaarheid

Bestuurlijke thematrekker: burgemeester van Boxmeer

Ambtelijke themaduwer: Boxmeer

De regio Noordoost Brabant is nationaal en internationaal goed bereikbaar via weg, lucht en spoor en is gunstig gelegen tussen metropolitaanse regio's. Die goede bereikbaarheid is een sterk punt van de regio en we willen dat graag behouden.

De bereikbaarheid BINNEN de regio (interne bereikbaarheid en ontsluiting/bereikbaarheid van voorzieningen) is op onderdelen en binnen bepaalde gebieden op dit moment onder de maat. In de gebiedsagenda MIRT zijn al een aantal verbeterpunten opgenomen. De regio heeft behoefte aan visie, oplossingen en alternatieven.

Vervoer over water en kwalitatief goed en passend maatwerk met openbaar vervoer bieden kansen om de interne bereikbaarheid te verbeteren.

Door de toename van het bovenregionaal vervoer komt het wegen- en spoornet in Noordoost Brabant (extra) onder druk te staan. Waar dit verkeersnetwerk stedelijke kernen doorsnijdt, leidt dat tot (ongewenste en gevaarlijke) barrières.

5.1 Vervoer over water

Veel kernen in Noordoost Brabant zijn met ook elkaar verbonden via water. De rivier de Maas en de Zuid-Willemsvaart vormen de hoofdontsluiting die door de beroeps- en recreatievaart benut wordt. Het water biedt kansen voor innovatieve toevoeging aan het huidige aanbod van vervoersfaciliteiten in de regio. Dit idee verdient nadere uitwerking in de vorm van een onderzoek naar de kansen, mogelijkheden en voorwaarden van vervoer over water in Noordoost Brabant.

5.2 Openbaar vervoer

In Noordoost Brabant bestaan verschillende programma's ter verbetering van het openbaar vervoer. De uitvoering van deze programma's laat zich niet of nauwelijks versnellen, maar het is wel mogelijk om enkele concrete en herkenbare onderdelen in de tijd naar voren te halen. Een van die onderdelen is het verbeteren van de doorstroming van het openbaar vervoer op kruisingen, want dat is gunstig voor de efficiency en rendabiliteit van de openbaar vervoerlijnen. Dit vereist de ontwikkeling van kennis over intelligente verkeersregelingen op kruisingen en de toepassing daarvan in zowel het landelijk als het stedelijke gebied. Een dergelijke aanpak versterkt de bestaande programma's en levert zichtbaar resultaat op door het vervroegd uitvoeren van bepaalde onderdelen.

5.3 Barrièrewerking hoofdinfrastructuur

Om Noordoost Brabant en ook de omliggende regio's bereikbaar te houden, zijn investeringen in de infrastructuur noodzakelijk. Die investeringen zijn gericht op het verbeteren van de verkeersdoorstroming, maar ook op een goede inpassing van de infrastructuur. Auto-, spoor- en waterwegen veroorzaken overlast voor de aanliggende gebieden door milieuhinder van het verkeer en de barrièrewerking. Door de intensivering van het verkeer vormt de doorsnijding van steden en dorpen door zware infrastructuur een groeiend probleem.

Noordoost Brabant

Dit probleem doet zich op veel plaatsen in Noordoost Brabant voor. Bijvoorbeeld de N 329 en het spoor door Oss en de N 297 door Veghel. De omlegging van de Zuid-Willemsvaart bij 's-Hertogenbosch lost het probleem van de doorsnijding van de Bossche binnenstad op. In de regio zijn er twee nieuwe initiatieven: een visie op de Corridor 's-Hertogenbosch – Eindhoven en een project Samen werken aan de N65. Deze aanpak kan wellicht inspireren tot vergelijkbare initiatieven in andere delen van Noordoost Brabant.

6. Vitaal landelijk gebied

Bestuurlijke thematrekker: As-50

Ambtelijke themaduwer: As-50

Voor een vitaal landelijk gebied is een gezonde economische basis en een aantrekkelijk landschap essentieel. Wij streven naar een goede afstemming tussen enerzijds ontwikkelingen in de grootschalige (intensieve) landbouw en anderzijds kleinschalige landbouw, de bescherming en inrichting van natuur en landschap en toerisme en recreatie.

6.1 Economie / werk in het landelijk gebied

In de regio Oost-Brabant is sprake van een forse concentratie aan food- en processingindustrie, primaire productie en dienstverlening. Ontwikkelingen in de landbouw (schaalvergroting en internationalisering van handel en productie) vragen ook om een vernieuwd agrarisch landschap. De afstemming tussen enerzijds ontwikkelingen in de grootschalige (intensieve) landbouw en duurzame energieproductie uit agrarische productieprocessen en anderzijds kleinschalige landbouw en de bescherming en inrichting van natuur en landschap is essentieel. De opgave is om de ruimtelijke kwaliteit en bereikbaarheid van de regio te borgen en op middellange termijn samen met het rijk na te denken over nieuwe intelligente agrologistieke en ruimtelijke concepten.

In het landelijk gebied is veel bedrijvigheid, zowel in het buitengebied als in de dorpen. Het buitengebied wordt wel eens de kraamkamer van het bedrijfsleven genoemd, veel bedrijvigheid begint daar en verhuist bij het groter worden naar een bedrijventerrein. Daarnaast is er uiteraard de landbouw in al zijn verschijningsvormen, de recreatieve bedrijvigheid en de bedrijvigheid in en nabij de dorpen.

Al met al is werk in het landelijk gebied een belangrijk thema, met vele kanten:

- de verbinding tussen agrarische sector en voedingsmiddelenindustrie
- alternatieven voor ondernemers die stoppen met een agrarisch bedrijf, met daaraan gekoppeld de vraag welke mogelijkheden gemeenten in het buitengebied willen en kunnen waarmaken
- de innovatieve kracht van de agrarische sector in deze regio
- de relatie met natuurbeheer en mogelijkheden om natuurbeheer te vereconomiseren
- kleinschalige bedrijvigheid in en nabij dorpen'
- enzovoort

Als eerste stap willen wij meer focus aanbrengen op welke onderwerpen de regio naast de al lopende trajecten bij voorrang moet oppakken.

6.2 Versterken groen/blauwe structuren

Naast de economische functie wordt de vitaliteit van het landelijk gebied bepaald door de kwaliteit van natuur en landschap. Noordoost Brabant is gezegend met een aantal grote groene en blauwe structuren binnen de regio en aangrenzend daaraan, zoals het Groene Woud, de Maas met de Maasheggen en Maasduinen, de Maashorst en de Peelhorst. Deze groene en blauwe structuren zijn gebaat bij het creëren van goede ecologische verbindingen onderling en met de woonkernen in het noordelijk deel en rond de grotere structuren Stippelberg, Groene Peelvallei en Peelgebied rond Deurne.

6.3 Toerisme, recreatie en cultuurhistorie

Noordoost Brabant beschikt over veel mogelijkheden om toerisme en recreatie te bevorderen. Er zijn veel organisaties actief op dit terrein, maar de samenhang op regionaal niveau tussen de vele lovenswaardige initiatieven ontbreekt nog te vaak. Toeristen en recreanten moeten verleid worden om bij een bezoek aan de regio meerdere activiteiten te combineren. Een meerdaags verblijf rondom een bepaald thema biedt in dat opzicht goede kansen. De rijke cultuurhistorie en het erfgoed kunnen daarvoor worden ingezet. Er is meer eenheid nodig binnen het beleidsveld toerisme en recreatie. Wij willen daaraan bijdragen door een gezamenlijke visie op te stellen.

Wij willen ook de vele attractieve plekken in de regio onder de aandacht brengen van een breed publiek. Een middel daartoe is een toeristische kaart waarop de attractiepunten en de fiets- en wandelroutes zijn afgebeeld. Deze kaart kan op basis van bestaande informatie vrij eenvoudig geproduceerd worden.

7. Energie en duurzaamheid

Bestuurlijke thematrekker: Boxtel en Sint Michielsgestel

Ambtelijke themaduwer: Boxtel

We willen voorkomen dat door ons handelen de mogelijkheden van de huidige en toekomstige generaties worden ingeperkt. Daarom streven we naar een duurzame regio in Noordoost Brabant, waarin een evenwichtige balans aanwezig is tussen sociale-, economische- en milieuaspecten van activiteiten (People, Profit, Planet).

Hiervoor kiezen we twee sporen. Als eerste het optimaal integreren van duurzaamheid binnen projecten van andere thema's van het uitvoeringsprogramma. Daarvoor stellen we per thema specifieke kaders op als hulpmiddel.

Daarnaast willen we onderzoeken welke duurzaamheidsprojecten juist voor deze regio kansrijk zijn, gelet op de hier aanwezige beschikbare duurzame natuurlijke hulpbronnen, aanwezige grondstoffen, infrastructuur en geologie. Wij maken dus gebruik van wat in de regio Noordoost Brabant al sterk aanwezig is. Onze ambitie daarbij is dat we bij deze projecten voor wat betreft duurzaamheid voorop lopen. Dit betekent dat eventuele experimentele projecten, waarbij een leereffect voor anderen aan de orde is tot de mogelijkheden behoren. Na het onderzoek wordt een keuze gemaakt welke projecten nader worden uitgewerkt en uitgevoerd.

7.1 Kaders

De eerste actie is het opstellen van een beleidskader Duurzaamheid voor de regio Noordoost Brabant. Dit beleidskader zal richting geven aan de projecten uit alle regionale thema's wat betreft de duurzaamheid van de uitvoering en de resultaten. In het beleidskader zullen de uitgangspunten van Cradle to cradle, Trias Energetica, CO₂- neutraliteit en biodiversiteit worden betrokken.

7.2 SWOT analyse duurzaamheidsprojecten

Momenteel is niet inzichtelijk welke duurzaamheidsaspecten voor de regio Noordoost Brabant kansrijk zijn. Dit inzicht willen we verkrijgen met behulp van een sterktezwakte analyse (SWOT). SWOT staat voor Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats, ofwel: sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen. Deze elementen worden systematisch geanalyseerd om de toekomstmogelijkheden te verkennen en kansrijke projecten te bepalen. Onderdeel van deze analyse zal zijn het inventariseren van het al vastgesteld beleid per gemeente en het inventariseren welke onderzoeken door gemeenten in de regio al zijn uitgevoerd. Voor de uitvoering van de analyse kan samenwerking worden gezocht met het hoger of wetenschappelijk onderwijs. Aan de hand van de resultaten van de analyse zullen de meest kansrijke duurzaamheidsprojecten worden geselecteerd.

7.3 Biomassa

Kenmerkend voor Noordoost Brabant is de omvang van het agribusinesscomplex. De regio kan zich onderscheiden met grootschalige energieproductie uit agrarische productieprocessen en zo bijdragen aan het duurzamer gebruik van energiebronnen. Op lokale schaal kan de bouw van biomassa installaties daar ook aan bijdragen. We willen de diverse initiatieven bundelen en regionaal op elkaar afstemmen om de effectiviteit daarvan te optimaliseren.